

Spiegl Máté

KARDIÓ

Ki az udvarból az ózcsapáson,
de mellé, szűz hóba lépve, hogy a cipőd beázzon,
a talpad gyorsan túl legyen a sokkon,
s mire a magasleshez érsz, már ne zsihogjon.
Megérinted a lábát – korhadó akác –,
szétnézel s azt hiszed, mindent előre látsz:
hogy elunod majd a megszokott köröd,
rég járt sűrűben a gallyat töröd,
fiatal nyáráson, cserjéseken át
a berkenyék közt bűvő borzvárig és tovább,
hogy aztán suhanhass lendületesebben
kedvenc hipoallergén feketefenyvesedben,
föl minden buckára, ami utadba akad,
a legnagyobbra kétszer – hisz ismered magad;
de mindig van, ami meglep: őzek, lónyomok,
a cserkésztábornál a hó baljósan ropog,
akasztott emberre, kísértetre vársz,
dobog a szíved, amikor vizelni megállsz.
A nyelved száraz és sós, pont mint az ötvenkettes út,
amin át az ember a nemzeti parkba jut:
meredek dombfalak, természetőr-veszély,
boróka, szürkenyár, mély hó – ez kell, hogy élj;
érezed, pirul az arcod, szikrákat szór a nap,
izzadsz a kondenzcsíkos közeli ég alatt,
jobban hajtasz, mint kéne, túlműködtet a hév,
Görög homokja, Strázsa-hegy – pár régi buckanév
lúktet az agyadban, ahogy levegőd egyre fogy,
hogy tetejükre érve zihálva tántorogj;
visszakanyarodol hát, rajzolsz egy kecses ívet
(nem fordul csak úgy sarkon az esztétika híve),
kocogsz a szélső dombig, a gerincén tanösvény,
meglódulsz rajta újra, fölgyűlt erőd fölözvén,
bozótnadrágod susog, lábszárig nedvesen,
visszafelé is átkelsz az ötvenkettesen,
egy kamion rád dudál, a sofőr biztos beint
– sprinthajrával ünnepled a fröccsnyi adrenalint.
Lihegsz és örülsz, hogy eszedbe jutott:
kezed szívedre téve méred a pulzusod.
Pár perc levezetés, magas térd, vállkörök,
élvezed, ahogy a széldzsekid gőzölög;
aztán nyújtasz kicsit még, lábad a kútkávéra téve,
mint minden edzés végén, már vagy tizenöt éve.

Schauschitz Attila

MAIGRET NYOMÁN A VILÁG

„Csak az volt a fontos, hogy mindig legyen egy horgász a Saint-Michel híd mellett.”

(A TŰRELMES MAIGRET)

Hol találkozott először Jules Maigret és Georges Simenon?

Simenon 1929 szeptemberében, egy napsütéses reggelen, a kis hollandiai kikötőben, Delfzijlben pillantotta meg a felügyelőt. Egy kávézó teraszán, két-három rövidital után a fiatal ponyvaíró szeme előtt „*testes, impozáns alak*” rajzolódott ki, fején keménykalappal, pipát pöfékelve.

Másként hangzik Maigret változata. Mint Simenon neve alatt közreadott emlékirataiban (LES MÉMOIRES DE MAIGRET) írja, 1927 vagy talán 1928 telén a bűnügyi rendőrség épületében magához hívatta Xavier Guichard, főnöke és pártfogója. Az íróasztala melletti fotelból fölállt egy fiatalember, hogy kezét fogjon vele. „*George Sim, újságíró*”, mutatta be Guichard akkori álnevéen Simenont. A fiatalember mosolyogva tiltakozott: „*Nem újságíró, regényíró.*”

Kinek higgyünk?

Maigret-t komoly, megbízható embernek ismerjük, ellentétben az emlékeit léhán kezelő Simenonnal. Ismerői számos esetben hívták fel a figyelmet egymásnak ellentmondó történeteire. Előfordult, hogy egyik sem felelt meg az igazságnak.

A tény, hogy a felügyelő neve és alakja már 1929 előtt fölbukkan Simenon munkáiban, a delfzijlinél korábbi ismeretséget feltételez. Maigret is beszámol arról, hogy amikor egyszer megérkezett irodájába, az egyik ilyen könyvecske, az író küldeménye, ott hevert az íróasztalán.

„De lassanként valódi alak lesz magából.”

(LES MÉMOIRES DE MAIGRET)

Viszonyuk kezdetben nem volt harmonikus. Szintén emlékirataiból tudjuk, hogy Maigret eleinte idegenkedett a nyegle és okoskodó fiatal írótól. Az ismeretségből csak később lett barátság, Simenon akkor már gyakori vendég volt a Richard Lenoir körüti lakásban.

Tizenkilenc Maigret-regény után az író is véget akart vetni kapcsolatuknak. Ezért játszódik az utolsó közülük, amelynek már a címe is (egyszerűen MAIGRET) elválást sejtet, a felügyelő nyugdíjba vonulása után. Maigret vidéki lakhelyéről, Meung-sur-Loire-ből tér vissza Párizsba utolsó nyomozására.

Az 1929 és '33 között írt könyvek azonban csupán az első Maigret-sorozatot alkotják. Néhány év szünet után még mintegy hatvan regény és jó néhány elbeszélés lát napvilágot a felügyelő kalandjairól. Simenon egész írói pályafutását is egy Maigret-nek szentelt regénnyel (MAIGRET ET MONSIEUR CHARLES) zárja.

Miért a felügyelő lett munkásságának központi, mindig visszatérő, vagyis legfontosabb alakja? Kettejük kapcsolatának tisztázásához először is ajánlatos szemügyre venni a szóban forgó írások műfaját.

Lehet ez egyáltalán kérdés? Nem egyszerűen krimiről, közelebbről detektívregényről lenne szó?

Julian Symons például megkerüli Maigret besorolásának problémáját a bűnügyi regény történetéről írott munkájában: „*A kivételes eset külön fejezetet igényel.*” Az egyik alapvető különbséget a hagyományos detektívregényhez képest John Raymond-t idézve világítja meg: „*Az egyes esetek nem annyira problémák, amelyeket meg kell oldani, mint inkább drámák, amelyeket meg kell érteni.*” Symons nincs egyedül azzal a megállapítással sem, hogy e könyvekben „*alapjában véve csak magáról Maigret-ről van szó. Jobban ismerjük őt, mint bármely más nyomozót a bűnügyi irodalomban.*”

Maigret-t nem csupán külső ismertetőjegyei és szokásai különböztetik meg a bűnügyi irodalom többi hősétől. A hivatástudó kispolgár személyisége és státusa hihetőbb, mint a Holmes-szerű csodabogáré és a Marlowe-féle magányos, kiábrándult és mégis romantikus hősé. Egyedülállóan hitelesítik Maigret-t életkörülményei is: hivatala, lakása, felesége és barátja. Sőt, élettörténete! Élhetett volna Holmes, Marlowe, Marple, Poirot is, de azt még számos információval kellene bizonyítani. Létük esetleges. Maigret helye viszont alaposan körülhatárolt a világban. Nem szorul megerősítésre. Lehet, hogy Sherlock Holmeshoz hasonlóan Maigret címére is érkeznek még segély- és tanácskérő levelek a világ minden tájáról. Nagy különbség azonban, hogy a Baker Street 221 B, ellentétben a Boulevard Richard Lenoir 132-vel, nem létezik. Valószínűbb, hogy Maigret meghalt, mint az, hogy Holmes élt.

Ha közelebből szemügyre vesszük a párizsi nyomozó eseteit, és a regényeket a bennük foglalt bűnügyi történetekre csupasztjuk, gyakorta felfedezhetjük a cselekmény képtelenségeit és ellentmondásait. Simenon gyakran bánik figyelmetlenül, mostohán a bűnügyi esetekkel, amelyekben Maigret-t fellépteti.

Jobban járunk, ha a cselekménytől vonatkoztatunk el, és a felügyelő magatartására, a helyzetekre és a jellemekre, a felvillanó képekre és párbeszédre, vagyis nem magukra a bűnügyekre figyelünk. A Maigret-könyvek valódi tárgya és tétje nem az, ahogyan a felügyelő végül felfedezi a mindenkori tettet, hanem a mód, ahogyan a különböző kis világokban, párizsi bérházakban és vidéki kastélyokban, kiskocsmákban és előkelő szállodákban mozog.

De ha e könyvek elsősorban arról szólnak, ahogyan Maigret a világban és a világ benne él, időtlenül és ugyanakkor elmúlóan, akkor – legalábbis e helyütt – kezelhetjük őket műfajilag *személyiség- és életrajzként*. Csakhogy, akadékoskodhatna valaki, mi-féle élet- és jellemrajz áll nyolcvan darab regényből és jó néhány rövid történetből?

Simenon két akut problémával küzdött írói munkássága során. Hajlamával a rendkívül intenzív és gyors munkára, valamint érdektelenségével az elkészült mű iránt. A késztetés teljes hiánya az alkotások további csiszolására Stanley G. Eskin szerint azt eredményezte, hogy Simenon életműve „*első vázlatok különleges sorozatából*” áll. Különleges, mert soha senki nem jelentette meg ilyen nagy számban az első vázlatait.

Maigret esetében is újabb és újabb, hol finomabb, hol kevésbé sikerült vázlatok követik egymást. Az ismétlődő alapvonalak más-más részletekkel egészülnek ki. A vázlat lehet hevenyészett, de a rajzoló kezét határozott megfontolások vezetik. Mint a felügyelő emlékirataiban írja, Simenon szadizmussal határos elégedettséggel ismételtette előtte írói felfogását: „*Az igazság sosem hat igazként. Nemcsak az irodalomról vagy a festészetéről beszélek. Nem is csak a dór oszlopokról, amelyeket teljesen függőlegesnek látunk, de csak azért, mert enyhén görbülnek. Ha tényleg egyenesek lennének, görbének látnánk őket, érti? Me-*

séljen valakinek valamilyen történetet. Ha nem hajlítja meg kissé, nem találja hitelesnek és igazinak. De ha meghajlítja, igazabbnak hat, mint természeténél fogva.”

Simenon a hajlítás mibenlétét is kifejti a mehökkent felügyelőnek: *„Tehát az egyszerűsítés! Az igazság lényege, hogy egyszerű. És én egyszerűsítettem.”* Maigret nem hagyja annyiban: *„Elengedhetetlen volt engem is ennyire leegyszerűsíteni?”* – *„Kezdetben igen. A közönségnek hozzá kellett szoknia Önhöz, a sziluetthéhez, a járásához. Ön eddig csak egy sziluet, egy hát, egy pipa... De lassanként valódi alak lesz magából.”* – *„Hát ez nagyon megnyugtató.”*

„Ő nem ítél.”

(MAIGRET SZÓRAKOZIK)

A felügyelőt bosszanthatta, hogy életrajzírója leegyszerűsíti, viszont jóleshetett neki, hogy a polgári, a hivatásbeli és magánéleti tisztesség mintájaként ábrázolja. Vannak ugyan gyöngéi, időnként mogorva, figyelmetlen, hirtelen haragú, hiú, és szeret a pohár aljára nézni – de alapvetően feddhetetlen. Hacsak... hacsak nem idézzük fel ellenzenvét az igazságszolgáltatás, a bíraskodás iránt.

Maigret úgy véli, hogy mindazok – ügyészek, bírák és esküdtek –, akik őtána kaparintják kezükbe a bűnöst, nem érdemben, felületesen, szokásszerűen foglalkoznak majd vele, mivel nem ismerik a szóban forgó embert olyan mélyen, mint ő.

A nyomozás és a vallatás folyamán (mint tudjuk, a leghosszabb huszonhét [!] óráig tartott) kérlelhetetlenül ambiciózus. De a pillanat, amikor a gyanúsított megtörik, már nem jelent számára elégtételt. Legyen tolvaj vagy gyilkos, most már csak *„tönkrezúzott ember”*, *„mint egy állat, melynek a vérét veszik”*, márpedig *„Maigret sosem volt képes megölni egy állatot, még kártékony állatot sem”*. Mit tehet ebben a helyzetben? Előveszi az irodájában állandóan kéznél lévő konyakosüveget, *„és nemcsak azért, hogy megkínálja áldozatát, hanem azért is, hogy magának töltsön egy jókora pohárral”* (MAIGRET SZÓRAKOZIK).

Ha végképp elégtelennek találja az igazságszolgáltatás lehetőségeit, e példás hivatalnok a bíróság hatáskörébe avatkozik, maga szolgáltat igazságot, igen, önbíraskodik. Elsiklik bűncselekmények felett, még gyilkost is enged futni vagy legalább öngyilkosságba menekülni. Számos esetben jobb belátása ellenére, sajnálkozva juttatja a tettest az igazságszolgáltatás kezére. A megállapítás tehát, miszerint *„az ítélet nem az ő dolga, az majd másoké lesz, és örült neki, hogy így van”* (MAIGRET SZÓRAKOZIK) korántsem az – erkölcsi – ítélettől való elzárkózását, hanem a jogi eljárás eredményével szembeni kétegyeit fejezi ki.

Ámde ki bíraskodhat a törvény alkalmazásával megbízott embereken kívül? Maigret időnként olyan szerepbe csúszik, amelyet csak Isten enged meg magának. És az író.

„A tökéletes írónak egyfajta atyaistennek kellene lennie...”, mondja Simenon a regényíróról tartott előadásában. *„Élőlényeket terem”*, *„az emberi masszát gyúrja”*, *„egy világot tart kinyújtott karján”*. Sorsokkal játszik. Avagy a sorsot játszatja az emberrel.

Simenon figurái, Maigret tettesei mindennapi emberek különleges, figyelemre méltó tulajdonságok nélkül. De olyan helyzetbe kerülnek, amelyben minden, addig elfojtott indulatukat és szenvedélyüket kiadják magukból. A felügyelő készen találja e helyzeteket; az író kigondolja őket. *„A regényhős a legvégsőt adja önmagából. Regényírói szerepem annyi, hogy olyan helyzetbe hozzam őket, amelyben erre kényszerülnek.”* Simenonnak nincs szüksége előre kigondolt történetre, csak a szituációra és *„egy kis lökésre”*, amely moz-

gásba hozza szereplőit. Attól kezdve csupán „*hagyja őket élni*”, nem is igen képes a dolgok menetébe beavatkozni, hiszen „*ha alakjaim valódiak, akkor saját logikával rendelkeznek, amellyel szemben a szerző logikája nem érvényesíthető*”.

„Tulajdonképpen nekem is ez a szenvedélyem.”

(Georges Simenon)

Maigret és Simenon találkozásuk elkerülhetetlen volt, kapcsolatuknak tartósnak kellett maradnia. Vajon mi kötötte össze őket?

Simenon egyik életrajzírója, Fenton Bresler szerint a felügyelő „*az író másik énje, saját életének és személyiségének lényeges része lett*”. Erősebb megfogalmazásban azt mondhatjuk, nemcsak „lett”, hanem volt is mindig. Benne rejtett, várta, szüksége volt rá.

Simenon Maigret volt, az szeretett volna lenni, és egyúttal nagyon különbözött tőle. Jellemző példát változatos magánéletében találhatunk. Ez irányú kutakodásra ő maga hatalmaz fel visszaemlékezéseinek brutális őszinteségével. Amerikai tartózkodása idején azt követeli titkárnőjétől, szeretőjétől és későbbi feleségétől, Denyse-től, viseljen szolidabb frizurát, ne fesse az arcát és a körmét. Denyse panaszkodik: Madame Maigret-t akarsz csinálni belőlem? Nemsokára Kubába utaznak. Ellátogatnak együtt – először s nem utoljára – egy bordélyházba. Denyse kiválaszt két örömlányt, majd néhány órát töltenek édes négyesben.

Simenon ugyanakkor tébolyultan féltékeny. A jövődő feleségnek el kell égetnie korábbi barátainak a leveleit, de még a velük valamilyen módon összefüggésbe hozható ruháit is. Nyilvánvaló, hogy az író két énjét vetíti Denyse-re. A jövődő feleségnek mind Madame Maigret, mind pedig a kurva szerepét el kell játszania.

Nem ritka, hogy egy férfi egyszerre keresi szerelmében az erényt és a gátlástalanságot. Simenon személyisége azonban más tekintetben is a hasadás jeleit mutatja.

Az író a legkisebb alkatrészekig megtisztítja és megolajozza írógépét, szalagot cserél benne, íróasztalán négy tucat kihegyezett ceruza. Kérlelhetetlen rendszerességgel, hattól fél tízig, majd négytől hétig dolgozik. Káprázatos sebességgel, kíméletlen erőfeszítéssel rója a sorokat. Gyakran előfordul, hogy hasizma begörccsöl, és hánynia kell. Ugyanolyan megszállottan ír, amilyen megszállottan Maigret nyomoz.

Csak hogy a munka végeztével Maigret hazatér csöndes otthonába és hűséges feleségéhez a Richard Lenoir körútra, nemi életét pedig teljes homály fedi. Simenon ellenben kuplerájba siet, vagy legalább két-, de egy időben háromfős otthoni háremének valamelyik tagját veszi használatba. Maigret példásan erkölcsös kispolgári élete elmentette Simenon nemi élvezetekben tobzódó, a polgári normák szerint mélyen bűnös életmódjának.

A komoly önismereti hiányokkal rendelkező Simenon csúsztat, amikor azt állítja, idővel már nem tudta, mikor volt Maigret és mikor ő maga. Vagy fogalmazzunk úgy: vágyai mosódnak össze a valósággal. Számos regényben olvasható, hogy Maigret hivatása nem egyszerűen a nyomozóé. A felügyelő az emberi sorsok „*rendbetevőjének*”, „*helyrehozójának*”, „*foltozójának*”, „*kijavítójának*” tekinti magát. Simenon pedig azt mondja egy 1955-ös interjúbán: „*Tulajdonképpen nekem is ez a szenvedélyem.*” Ha saját elképzelése szerint erre is törekedett, tönkretett sorsoktól kísért élete éppen az ellenkezőjét bizonyítja.

„Élveteg pillantást vetett a pattogó tűzre.”

(PIETR LE LETTON)

Miként rajzolja meg a hajlító és egyszerűsítő író Maigret alakját? Az első skicc, a közmegegyezés szerinti első igazi Maigret-regény, a magyarul még nem megjelent PIETR LE LETTON mindenekelőtt a kellékek és a külső ismertetőjegyek vonalait húzza meg már biztos kézzel.

Először brummogó kis vaskályha tűnik fel a felügyelő irodájában. Még sokszor találkozunk vele, de ilyen erőteljesen soha többé. Ebben a történetben Maigret a kályha megszállottja. A jóval későbbi, 1948-ban megjelent MAIGRET ELSŐ NYOMOZÁSA visszamenőleg is igazolja a kályha jelentőségét. Maigret akkor még csak egy kerületi rendőrkapitány titkára. „Amióta az éjszaka leszállt, a kapitányság ifjú titkára már háromszor kelt föl a helyéről megpiszkálni a kályha parazsát; a kányháét, amelyre élete végéig nosztalgiával gondolt majd.” Megtudjuk továbbá, hogy ez a kályha „ugyanolyan volt, vagy majdnem ugyanolyan, mint amilyennel később az Orfeures rakparton, a bűnügyi rendőrség épületében találkozik”.

Vajon miért tüzel egész életében oly szenvedélyesen, majdhogynem rögeszmésen? Kiindulhatunk a forró, vöröslő nyílásban turkáló merev piszkavas képéből, megjelenhet előttünk a biztonságot ősidóktól fogva a tűz mellett találó ember alakja, de valószínűbbnek tűnik, hogy Simenon sorstársát érzi Maigret-ben, és a sajátjához hasonló gyermekkorra utal a felügyelőnek a kályhához fűződő kapcsolatával.

Maigret eszerint a gyerekkor soha nem volt melegét keresi kitartóan a kályha tűzében. A későbbi befelé fordulást a szülői érzelmekben szegény gyerekkor formálja. Csak éppen míg Simenon anyja szeretetének hiányától, Maigret anyja elvesztésétől szenvedett. „Régen ezt is mennyire irigyelte Maigret – a jól gondozott ház illatát” (MAIGRET FÉL). A kis Jules nyolcéves, amikor anyja belehal a második szülésbe. Gimnazista korától, kötelességtudó és szófukar apja helyett, aki egy háromezer hektáros birtok intézője a közép-franciaországi Moulins közelében, Saint-Fiacre-ban, annak nővére és sógora, egy nantes-i pékség tulajdonosai nevelik.

A PIETR LE LETTON-ban Maigret pipával a szájában, zsebre dugott kézzel, „szélesen és súlyosan” terpeszkedik a falon függő térkép előtt. Megfésüli sűrű, sötét, gesztenyebarna haját. Halántéka kissé öszül. Felölti vastag, fekete, bársonygalléros kabátját, fölteszi keménykalapját. Teste „esetlenül ormótlannak”, „hatalmasnak és csontosnak” hat, de „zakója alatt kemény izmok rajzolódnak ki”. Mint egy nem sokkal később írt regényben kiderül, Maigret száználcvan centiméter magas (CHEZ LE FLAMANDS).

Pipájának füstje auráját rajzolja meg, s van, amikor az egész helyiséget sikerül sűrű füstbe borítania. A pipa Maigret magányát, tartózkodását, de jelentőségét is kiemeli: „Elmerült a pipafüst kék felhőjének szemléletében, amely nimbuszként vette őt körül.”

Maigret arca viszont bizonyosan nem tartozik a kidolgozott részletek közé. Simenon azt állította, erről az arcról egyszerűen nem volt elképzelése. Nyilatkozatait azonban, mint említettük, nem szabad készpénznek venni. Induljunk ki abból, s ha ismerték egymást, nem is tehetünk mást, hogy az írónak igenis határozott képe volt Maigret arcáról.

Eltérően más szereplői bemutatásától, Simenon ennél az ábrázatnál mellőzi a leírás hagyományos eszközeit. Alighanem belátta, hogy ez esetben is – mint más alkalommal megjegyzi – „túlságosan pontosak lennének a szavak”. Az író szokásos pontossága kevesebbet nyújtana, mint az a lehetőség, hogy az olvasó előtt Maigret személyiségéből

bontakozzon ki az arca. A látszatot tekintve kevésbé világosan, de a lényegét illetően találóbban. Ha ez megtörténik, szükségképpen csak megközelítés, kísérlet marad minden konkrét arc, amely a regényekből készült filmekben a felügyelő absztrakt, igazi arcát helyettesíti.

Ennek érzékeltetésére idézzük fel Gerhard Richter Heinz Kühnről festett két portróját. Mindkettő homályos, elmosódott. A második még inkább, azon már csak az alak körvonalait, arcából pedig csak a szemüvegét látjuk. Gondolhatnánk úgy: ha a portré a megismerés eszköze, akkor Richter szerint elsőre is alig valamit, másodikra pedig még kevesebbet láthatunk embertársunkból. Avagy: a részletek élessége csak elvonná a figyelmet az egész értelméről.

Esetünkre alkalmazva az első kép határozatlanságának mértéke Simenonnak a valódi Maigret-re, míg a második az írónak regénye hőisére vonatkozó látásmódját tükrözheti. A kontúrok élessége Maigret szerint sem áll egyenes arányban a megismerés mélységével. Hiszen eleinte „*az emberek és a dolgok még tisztán állnak előtte, de egy kicsit távoliak*”. Idővel viszont „*elmosódottabbak és emberibbek, de főleg sokkal összetettebbek lesznek*”. Éspedig azért, mert „*váratlanul meglátja a lelküket is*” (MAIGRET ÉS AZ IDŐS HÖLGY).

„Egy kis pastist a tavasz üdvözlésére?”

(MAIGRET ET MONSIEUR CHARLES)

A kályhához hasonlóan a felügyelő italozása is a MAIGRET ELSŐ NYOMOZÁSÁ-ban nyer történeti megalapozást. Maigret reggel nyolctól késő délutánig figyelni inkognitóban az *Ó-Calvados* nevű kocsmából a rézsút fekvő palota előtt zajló életet. Amúgy hiábavaló igyekezete, hogy leküzdje a kocsmáros bizalmatlanságát, egyben kiszolgáltatja vendéglátója csillapíthatatlan szomjúságának. Almaborral kezdik, de a vendéglős már kilenc-kor érettnek látja az időt, hogy megismertesse a fiatal nyomozót életritmusa meghatározó elemével. Kiválasztja „*a szívének kedves*” cserépkorsót, és calvadosot tölt két pohárba. Ezt félóránként ismétli a nap folyamán, miközben az eljárás egyhangúságát a cserépkorsók, vagyis a calvadosok fajtáinak váltakozása színesíti.

Végigtekintve életén, végül is hogyan iszik Maigret? Felületesen úgy tűnhet, reggeltől estig és sokat. Ez a megállapítás alaposabb vizsgálat után is helytálló.

Mit iszik Maigret? Mindent.

Mi különbözteti meg akkor egy alkoholistától? Annyi mindenképpen, hogy megvágatja, mikor mit rendel.

Bár a MAIGRET ÉS A MINISZTER-ben azzal a szándékkal indul, hogy egy pohár fehérborat fogyasszon, a kocsmába érve azt is rendel, de nyomban meggondolja magát, s inkább Pernod-t iszik, mert: „*Az ánizslikőr jobban illett a hangulatához, az időjáráshoz, az ivó szagához, a tiszta kiskocsmához, amelybe, úgy látszik, senki sem jár.*”

Ha jó oka van rá, megtörténik, hogy a *Dauphine*-ből sem sört hozat irodájába. Hanem ugyancsak Pernod-t, Boissier felügyelőnek és magának. Nem emlékszik ugyan a nyakigláb nő nevére, aki arra vár odakint, hogy fogadja őt, de annál inkább az utcára, a Rue de la Lune-re, ahol tizenhét évvel azelőtt kereste a lányt. Döntését régmúlt és újraeledő illatok vezérlik. Annak idején „*a lány után kutatva Maigret két-három környéki bisztróba is betért, és itt is, ott is felhörpintett egy-egy Pernod-t. Most is szinte orrában érezte az ánizslikőr illatát, csakúgy, mint a kis hotelben terjengő hónalj- és lábszagot*”. Hamarosan

még két Pernod-t rendel, ezúttal azért, mert „*orrát hirtelen megcsapta a dél-franciaországi levegő is, különösen egy kis cannes-i lebuja, ahol annak idején nyomoznia kellett*” (MAIGRET ÉS A LANGALÉTA).

Miután a két felügyelő egy bisztróban megebédel, megisszák a két calvadost, amelyre a vendéglős meghívja őket. Később felesekkel folytatják egy olyan helyen, ahol „*a sör hideg volt, az árnyék pedig – talán a Bois de Boulogne közelsége tette – zamatos, akárcsak vidéken*”. Maigret, mielőtt hazatér, megiszik egy aperitifet a Dauphine sörözőben. Este pedig még lesétál feleségével egy Grand Boulevard-i sörözőbe.

„És Maigret, aki csontja velejéig plebejus beállítottságú volt, ellenségként állt szemben ezzel az egész környezettel.”

(A MAJESTIC PINCÉI)

A PIETR LE LETTON egyik jelenete Maigret társadalmi státusát rögzíti véglegesen. A felügyelő jelenlétében a fényűző Majestic Hotelben, „*parfümök felhőjében, mesterkelt nevetések között*”, „*elkerülhetetlenül volt valami ellenséges*”. Ez az elszánt idegenkedés nem más, mint a vidékről, egyszerű sorból származó ember később még számos változatban ábrázolt elemi viszolygása az előkelők, a gazdagok és a hatalmasok világától.

Maigret kettészakadt francia társadalomban él, amelyben az alsó néprétegek lapangó gyűlölete találkozik a felsőbb osztályok, a lecsúszó arisztokrácia és a felemelkedő újjgazdagok fennhéjzásával. Nem lehet kétséges, hogy paraszti bérlők unokájaként, egy uradalmi intéző fiaként melyik oldalra áll, ha választania kell a nyomorult, elesett kisember és a hivalkodó, pökhendi nagypolgár között. Feltehetően ez a vonás is hozzájárult Simenon Maigret iránti rokonszenvéhez. Még akkor is, ha Maigret sohasem ment volna olyan messzire, mint életrajzírója, aki egy késői interjújában, visszatekintve fiatalkorára, „*jövendő anarchistaként*” jellemezte magát, és akkor, idős korában is a kommunistáktól balra jelölte ki politikai nézeteinek helyét.

Maigret számára az előkelő környezet kitűnő táptalaj – időnként agresszivitásba forduló – kisebbségi komplexusához. Jó példa erre, amikor hosszú megfigyelésre kényszerül egy elegáns londoni szálloda halljában. Helyéről nem mozdulhat, a hall étkezési és ivási szabályaival viszont nincs tisztában. Az éhségnél és a szomjúságnál a felügyelő számára sincs gyötrőbb érzés, és Simenon kejes íróniával ábrázolja, hogyan gyűlik benne a méreg, amikor – számára felfoghatatlan tilalmak folytán – tejsokikat tömhet csak magába. A végén „*Maigret sírni tudott volna dühében*”, miközben tehetetlenségéért a környezetet okolja: „*Ezek itt mind túlságosan ápoltak, túlságosan magabiztosak.*” (MAIGRET REVOLVERE.)

Az igazságszolgáltatás gépezetében felette állóktól, a vizsgálóbírótól, az ügyésztől sem csupán említett erkölcsi és pszichológiai nézetei választják el, hanem származása, habitusa és kinézete is. A MAIGRET ÉS A SZOMBATI KLIENS ügyészhelyettese magas, szőke, „*pompás szabású sötét öltönyt*” viselő férfi, aki, miközben Maigret egy kis szobafestő gondjait próbálja vázolni neki, „*manikűrözött körmeit*” szemléli: „*Nagyon szép kezek voltak, hosszú, finom ujjakkal.*”

Vagy megfordítva, Maigret nemcsak szánalomból érez lelkiismeret-furdalást, amikor megszorogat egy kisembert, hanem már önmagában azért is, mert „*maga is alsó néprétegekből származott, s most egy sorstársával bánt el*” (MAIGRET FÉL).

„– *Mit gondol a dolgról, főnök? – Semmit sem gondolok.*”

(MAIGRET FÉL)

A PIETR LE LETTON vázolja Maigret sajátos nyomozói eljárását is. A felügyelő szemhunyásnyit sem alszik, majd reggel elutazik egy isten háta mögötti faluba. Délelőtt két és fél órán keresztül figyel egy villát zuhogó esőben, miközben hosszasan küszködik pipája meggyújtásával. A várakozás oka Maigret nyomozói lélektana szempontjából kulcsfontosságú. Gondolkodása éppolyan elmosódva jelenik meg, akár az arca.

Miért tart ki posztján e „*nevetséges helyzetben*”? Az arra járók szétázott embert látnak pipázni a szakadó esőben. Neki azonban „*meghatározatlan érzése támadt, amelyet még sejtésnek sem tudott nevezni*”. Egyik „*elméletéből*” indult ki. S hogy milyen egy maigret-i elmélet? Olyan, amelyet „*sohasem fejlesztett tovább*”, amely „*elképzelésében mindig homályos maradt*”. Eszerint a bűnöző egyfelől ellenfél, „*játékos*”, másfelől, a mélyben, „*ember*”. Maigret mindenekelőtt azt a pillanatot várja és keresi, amikor a játékos mögött fölbukkan az ember.

Számbára fontosabb a benyomás, mint a megfigyelés. De még azok sem azonosíthatók egyértelműen. Az első lépés sok esetben „*még csak nem is sejtés, hát még gondolat*”. Csupán „*meghatározatlan érzés, hogy valami szokatlan*” az adott helyzetben (FÉLICIE EST LÀ).

Nem úgy figyel, ahogy nyomozótól elvárható: „– *Servières eltűnt... Tegnap este vált el tőlünk, és azóta senki se látta... – Maigret visszahőkölt. Nem éppen az új hírtől hökkent meg, hanem mert csak most vette észre a sárgás szőrű kutyát.*”

A tárgyi bizonyítékok ritkán foglalkoztatják: „*Talán megvizsgálhattuk volna annak az üres háznak a folyosóján talált cigarettahamut... – törte meg Leroy a csendet. – Mi a véleménye Emmáról? – szakította félbe Maigret.*” (A SÁRGA KUTYA.)

A benyomások feldolgozása nem a logika, a racionalitás szintjén zajlik: „*Nem próbálta meg benyomásait elemezni, azt pedig különösen nem, hogy szavakba foglalja őket.*” (MAIGRET ET MONSIEUR CHARLES.) Maigret-nek tehát feleslegesen teszik fel számtalanszor a kérdést: „*Mit gondol?*” A válasz mindannyiszor: „*Nem gondolok semmit.*” S ha nagy ritkán mégis, az csak gátolja munkájában: „*Túl sokat gondolkodott. Túl sokat foglalkozott a problémával.*” (MAIGRET CSAPDÁT ÁLLÍT.)

A Scotland Yard felügyelője, Pyke, aki Maigret híres módszerét szerette volna tanulmányozni, helyesen állapította meg, hogy az általa feltételezett értelemben a felügyelőnek „*nem volt semmiféle módszer*”.

Maigret, miközben magába szívja a mindenkori új környezet benyomásait, sőt be rendezkedik, és kialakítja szokásait az új helyzetben, egyre bizonytalanabb és mogorvább lesz. Felesége mellett munkatársai is tudják, ilyenkor „*nem szabad faggatni, mert rögtön kiborul*” (MAIGRET-T MEGLOPJÁK). Ez a lelkiállapot „*egyfajta kábulatra hasonlított, amelyen keresztül mégis tudomásul vette, ami körülötte történt, anélkül, hogy jelentőséget tulajdonított volna neki, anélkül, hogy megpróbálta volna elhelyezni a tárgyakat és embereket, időben és térben*” (A MAJESTIC PINCÉI).

De előbb-utóbb, számunkra és Maigret számára is megfoghatatlanul elkövetkezik a megvilágosodás pillanata. Váratlanul helyükre ugranak egy kép addig szertesztét heverő darabkái, a felügyelő attól kezdve határozottan lép színre, rövid idő alatt megoldja az ügyet. Felismerhető, hogy Simenon az alkotás folyamatának mintájára ábrázolja a maigret-i eljárást.

Végül is milyen emberekre, lelkekre talál Maigret, amikor sikerül mélyükre hatolnia? A LE VACANCES DE MAIGRET gyilkosa, az orvos Bellamy „*bensőleg teljesen kiürült*” emberként jelenik meg előtte, aki „*fel-alá járt, ivott, beszélt, mint egy normális ember, de bense-*

jében már nem volt semmi, csak értelme működött tovább saját erejéből, mint korábban is. Úgy, mint állítólag egyes lefejezettek ajka is még percekig tovább mozog a kivégzés után”. Simenonnal együtt Maigret is azt a pillanatot keresi, amikor lehullanak a szokások és a jelmezek, eltűnnek a szavak, csönd támad, s fölbuknak a lemeztelenült, „csupas” ember. Amikor kiderül, hogy a mélyben nincs semmi, legfeljebb a félelem.

„Maigret-né úgy érezte: legjobb, ha most hallgat.”

(MAIGRET CSAPDÁT ÁLLÍT)

Maigret-re is igaz, ami minden férfit, hogy személyisége a nőkhöz való viszonyában tárul fel igazán. Maigret-né, Madame Maigret, Maigret asszony... A gond, amivel a magyar fordítások küzdenek, megkerülhető. Nevezzük a felügyelő feleségét egyszerűen keresztnévén, Louise-nak.

Külsejéről keveset tudunk. Vasárnaponként és esténként, amikor moziba mennek, felveszi virágmintás vagy világos pamutruháját, fehér cérnakesztyűt húz, fején kis fehér kalap díszleg. A gömbölyded Louise hamar elfárad a gyaloglástól, az emelkedőn meg-megáll, hogy kifújja magát.

Semmi kétség, a házaspárt feltétlen és rendíthetetlen szeretet fűzi össze. „Összenézéseikben nosztalgia volt és hála [...] meg az is, hogy köszönöm.” (MAIGRET SZÓRAKOZIK.) Louise halk iróniával szemléli bumfordi, gyakorta zsörtölődő férjét. Gondos anyaként ápolja sűrű megfázásai idején.

Amikor Maigret-re a Sacré-Coeur felé menet váratlanul rátör az öregség és a tétlen élet elkésztető kilátása, csak „megszorította a felesége karját, és Maigret-né megértette, hogy a férje érzékenyült, talán még azt is kitalálta, hogy miért, de egy szót sem szólt” (MAIGRET SZÓRAKOZIK).

Összenézés, karszorítás... a házaspár kölcsönös megértése meglehetősen csendes: „Sose beszéltek sokat, ha kettesben voltak.” (MAIGRET SZÓRAKOZIK.) Louise legfeltűnőbb tulajdonsága – férjek örök álma! –, hogy nem vagy alig kérdez. S ha mégis: „Nehéz ügyed van?” – akkor Maigret elsőre vállvonással felel. De lényegében másodikra, szóban is: „– Bolondos egy história! – itta ki a poharát. – Feküdjünk le.” (MAIGRET AGGÁLYAI.)

A gondoskodással ugyan szintén függőség teremthető, s az étkezéssel például könnyű rabságba ejteni Maigret-t, lényege mégis a szolgálat, az alárendelődés. Lássunk pár meggyőző példát!

Amikor éjszaka csöng a telefon, s Maigret „az ágyon ülésben pipájáért nyúlt”, miközben „tekintetével a gyufát kereste”, Louise már kel is, hogy „a kandalló párkányáról odavigye a dobozt” (MAIGRET ÉS A BECSÜLETES EMBEREK). Máskor, felismerve, hogy férjének indulnia kell az éjszakai riasztás nyomán, „már a cipőjéért ment” (MAIGRET ÉS A SZOMBATI KLIENS). Ezek után aligha meglepő, hogy egy bisztró előtt türelmesen állodogálva várja férjét, aki beugrik meginni egy sört (MAIGRET REVOLVERE). És Maigret-nek sosem kell csöngetnie, amikor hazatér, felesége nem csak gondolatait, lépteit is lesi.

Korunk ultimatív fogalmából, az emancipációból kiindulva e feltétel nélküli alárendelődés zamata kétségkívül feudális. Ez az idillikus és idealizált kapcsolat, bár résztvevői számára magától értetődőnek tűnik, a korszerű felfogás szerint teljességgel elfogadhatatlan. Mai szemmel egy feudális viszony felháborítóan egyenlőtlen; másik oldala azonban az úr és a szolga egymásra utaltsága. Ha mindkét oldalról elfogadott, az egyenlőtlenséget rögzítő megegyezés is teremthet harmonikus kapcsolatot.

„Mindig összevonta a szemöldökét, valahányszor az utcán egy olyan fiatal lányra tévedt a tekintete, aki még mindig a tengerparton divatos szűk nadrágot viselte.”

(MAIGRET ÉS A BECSÜLETES EMBEREK)

Miként áll Maigret általában a nőkhöz? Összefoglalóan úgy fogalmazhatunk, hogy természetéből fakadóan szemérmesen vagy rosszállással, foglalkozásából adódóan pedig tárgyilagosan veszi tudomásul a rajta kívül lévő világ bujaságát és kicsapongásait.

Nem állíthatjuk persze, hogy ez esetben cserbenhagyná az illatok iránti rendkívüli érzéke, kitűnő megfigyelőképessége. „Újra érezte a lány hóna alól áramló meleg ágyszagot, az egyik nagy mell sokatmondóan súrolta kabátja ujját.” (MAIGRET REVOLVERE.) Nem kerüli el figyelmét egy lépcsőn felfelé lépkedő hálórúhás nő „meztelen, fehér combja” sem (MAIGRET AGGÁLYAI). Amikor rápillant egy párizsi magyar család bakfis lányára, a kis „Nouchi”-ra, látja, hogy soványsága ellenére „igen fejlett, hegyes mellei voltak” (CÉCILE EST MORTE).

A hiányosan öltözött vagy meztelen nők látványa azonban a legkevésbé sem hozza lázba. Amikor először találkozik a Langelétának csúfolt Ernestine-nel, és a lány ruhátlanul elhever az ágyon, Maigret magában megállapítja ugyan, hogy „ennyire meztelen nőt még sosem látott”, de közben „igyekszik másmerre nézni” (MAIGRET ÉS A LANGALÉTA). Kissé meglepődhetünk viszont azon, hogy egy bizonyos Antoinette-ről „Maigret nem tudta elképzelni, amint levetkőzik”, sőt „meztelenül vagy bugyiban és melltartóban” sem tudta maga elé idézni (MAIGRET ÉS A PADON ÜLDÖGÉLŐ EMBER). Ilyesmikről álmodozna szemérmes felügyelőnk? De mint az összefüggésből kiderül, e tőle szokatlan kísérlet csak a nyomozást, az áldozat és Antoinette kapcsolatának megértését szolgálja.

Csupán egyszer kapjuk rajta öntudatlan reakción. Miközben Torrence arról számol be neki telefonon, hogy egy ház átkutatása során váratlanul „gyönyörű, anyaszült meztelen nő” jelent meg az egyik ajtóban, az íróasztalánál ülő Maigret „meztelen női felsőtestet rajzolt gépiesen az itatóspapírra” (MAIGRET ÉS A BECSÜLETES EMBEREK).

Maigret és a nők viszonyát mélyebben ábrázolják azok az esetek, amelyekben bensőséges kapcsolat alakul ki közöttük. A FÉLICIE EST LÀ című regényben például áldozat és gyilkos teljesen háttérbe szorul, mert Maigret mindinkább elmerül a kiszámíthatatlan és csúfondáros csitrihez, Félicie-hez fűződő kapcsolatában. Szokásos törekvése, hogy berendezkedjen a büntett kapcsán megismert új környezetben, itt kissé túlmegy a szokásos és szükséges mértéken. A felügyelő majdhogynem új életet kezd Félicie-vel. Virágot vág a kertben a vázába, homárt visz vacsorára, s elkészítteti vele, mintha ott-hon, Louise-zal lenne, majd nála tölti az éjszakát is.

Kapcsolata a makacs és rakoncátlan Félicie-vel ennek ellenére nélkülöz minden kifejezetten erotikus vonást. Helyesebben csak annyit érzékeltet, amennyi elengedhetetlen része egy olyan viszonynak, amelyben Maigret-nek saját életében nem lehetett része: apa és lánya kapcsolatának.

„Mintha az apja távollétében a felügyelőt választotta volna helyettesnek.”

(MAIGRET SZÓRAKOZIK)

Maigret magatartása a nőekkel szemben ábrázolható ugyanazon viszony aleseteként, amely minden kapcsolatát meghatározza. Amikor Simenon, mint láttuk, magához hasonlóan az „*atyáisten*” szerepébe helyezi hősét, e szóösszetételből nemcsak „istent”, hanem az „atyát” is érdemes komolyan venni.

Életrajzírói azt gyanítják, Simenon saját apját keresi és találja meg Maigret-ben – idealizált alakban. E figura azonban általában is jól illik Simenon patriarchális felfogásához. Az „úr” simenoni típusa természetesen nem szolgálhatott pozitív hősként. Miközben Simenon exhibicionista és parázna, Maigret szemérmes és tartózkodó. Ahogy Maigret az itallal, úgy volt Simenon a nemi aktussal: sokat és bárhol. Az író mint ha önmagát formálná meg a női alkalmazottait váltakozva használó borkereskedő személyében. Mint a kereskedő titkárnője meséli: „*Azt mondta: Gyere csak ide! És felemelte a szoknyámat.*” (MAIGRET ÉS A BORKERESKEDŐ.) A regényeiben Maigret-vel szembesített romlott világ ő maga.

Maigret mint apa szigorú, de jóságos. Megértő, ám, ha kell, ítélkezik is. A férfiak, ezek a megtévedt, szerencsétlen – gyakran fiatal – emberek mind a fiai. Elvértve akad konok és elvetemült ellenfelekre, akik tagadják felsőbbrendűségét, és akiket ezért meg kell törnie. Apaként azonban alapvetően megbocsátásra hajlik.

Aki csak lehet a „*fiacskája*”, eredetiben „*gyereke*” (*mes* vagy *les enfants*), nem utolsó sorban hűséges felügyelői. Másfelől, ha viszonyának Louise-hoz középkori íze van, csapatát is jellemezhetjük a „*kíséret*” feudális fogalmával.

A nők a lányai. Maigret tehát *nem férfi*, hanem *férj vagy apa*. Apának pedig *nem lehet nemi élete*. Ezért nehéz erotikusabb utalást találni annál, hogy: „*Bebújt a jó meleg paplan alá, eloltotta a lámpát, és tapogatózás nélkül is azonnal megtalálta a felesége ajkát.*” (MAIGRET AGGÁLYAI.) Félreértések elkerülése végett Maigret a következő mondatban elalszik.

Maigret észleli a nőket, időnként szoros *érzelmi* kapcsolatba kerül velük, de ezeket a – tisztázatlan – érzelmeket is igyekszik elfojtani. A *testi* érintkezést pedig, ezt az apalány viszonyban oly kényes pontot, amennyire lehet, kerüli.

Maigret-éknek nincs gyerekek, egyetlen kislányuk halva született. Ez volt „*Maigret-né legnagyobb bánata*”, miközben Maigret „*mindig gondosan kerülte, hogy erről beszéljen*” (A MAJESTIC PINCÉI). De a simenoni modellben nincs is rá szükség, Maigret-ék gyereke csak zavarta volna a szóban forgó képletet.

Simenon két legyet üt egy csapásra. Az író, aki szigorúan szexuális tárgyként kezeli a nőket, az ebben az értelemben hiányzó felettes énjét ülteti Maigret-be. Ezért nem tudhatjuk meg Louise-ról sem, „*milyen lehet arkifejezése az orgazmus során*”, pedig Simenont saját állítása szerint elsősorban ez érdekli a nőkkel kapcsolatban. Az író másfelől feldolgozza azt az állandóan ráneheződő problémát is, hogy menekülnie kell saját lánya szerelme elől, legalábbis addig, amíg Marie-Jo huszonöt éves korában öngyilkos nem lesz.

„Hogy is kívánhatnánk, hogy a világ mozdulatlan maradjon, ha közben mi öregsünk?”
(MAIGRET SZÓRAKOZIK)

Simenon a számok nyelvén a világ legnépszerűbb írója. Mintegy félmilliárd eladott könyve közel száz nyelven, amely Lenin után a legtöbbet fordított szerzővé teszi, önmagáért beszél. Illetve mégse. Mi volt Simenon regényei s különösképpen Maigret sikerének a titka? 75. születésnapján adott interjújában a szerző kézenfekvő okoknak tulajdonítja népszerűségét: könnyen olvashatóságának, egyértelműségének, a használt szavak konkrétságának, „*a szép szavak és frázisok hiányának*”. Mindez bizonyosan nem befolyásolta hátrányosan könyvei eladhatóságát; másfelől aligha Simenon az egyetlen író, akire jellemzők az említett stílusjegyek.

Az előzőekben vázolt maigret-i modell azonban olyasmivel büszkélkedhet, amire egyébként csak a tudományos beszéd tarthat igényt: egyetemesen érvényes, amennyiben általánosan elfogadott. Ugyanazt jelenti egy kínai, egy arab és egy európai számára.

Lehetnek szintén mégoly népszerűek, de Marple vagy Marlowe világát, a nyugati civilizáció e furcsa aleseleinek embereit és szokásait már egy közép-európai is csak kívülről-távrolról szemlélheti, ízlésétől függően csodálattal vagy idegenkedve. A simenoni kép sem nélkülözi a sajátosan francia színeket, ízeket és illatokat, de a legerősebben nem a tágabb környezet hat, hanem az eszmény, amelyet Maigret és szűkebb világa képvisel. Apára, akire számíthatunk, mindannyiunknak szüksége van, és mely férfi, vagyis a nemek közötti egyenlőtlenséget ösztönösen újratermelni akaró lény tudna ellenállni a csöndes, bájos, engedelmes, szolgáltni vágyó, férje kívánságait leső és mind ebben ráadásul örömét találó Louise alakjának?

Ez a patriarchális ideál tágasabb eszmény része. A Maigret-regények állandó, ismétlődő elemei változatlanúságot és időtlenséget sugallnak. *Nyugalmas, konzervatív álmod*, amelyben jó elmerülni. Nem baj, ha életünk szűkös, csak legyen megbízható.

Louise „*csöndes ellágyulással*” nézi férjét, amikor húsz év után felkeresik *Jules apó vendéglőjét*, s Maigret sült keszeget rendel, majd második fogásként roston sült hurkát hasáburgonyával – „*fura menüt*”, de a fontos az, hogy ugyanazt, mint húsz évvel azelőtt (MAIGRET SZÓRAKOZIK).

S ha a környezet változik, annál fájdalmasabb az nekünk. Párizs sem ugyanaz negyven éven keresztül, mert eltűnedeznek például a nyitott peronú buszok, amelyeken Maigret szabadon pipázhatott. Ám a város jelentős szegletei mozdulatlanok, s Maigret ezekben mozog legszívesebben. Kis boltokban, kis műhelyekben, kisemberek, házmesternék között, s főképpen kiskocsmákban, amelyekben fűrészporról van felszórva a padló, a törzsvendéget rekeszben várja saját szalvétája, és „*a pult még igazi, régimódi bádogpult, a falon palatábla, rajta krétával felírva az étlap*” (MAIGRET CSAPDÁT ÁLLÍT).

Otthonát is azért szereti, mert „*minden a helyén volt, a szomszéd szobában Maigret-né, a rá váró vacsora szaga, a bútorok, a tárgyak, minden kis fény és visszfény ugyanott, hosszú évek óta*” (MAIGRET ÉS A SZOMBATI KLIENS).

„*Hogy is kívánhatnánk, hogy a világ mozdulatlan maradjon, ha közben mi öregszünk?*” – néz feleségére Maigret (MAIGRET SZÓRAKOZIK), miközben pontosan ebbe a reménybe ringat minket. És nemcsak a világ, hanem felügyelőnk is: van kora és élettörténete, s valahogy mégsem lesz idősebb. De ha ez utóbbi földi halandóknál nem lehetséges, akkor legyen legalább úgy, mint a kis földközi-tengeri szigeten, ahová Maigret Pyke-kal, a Scotland Yard felügyelőjével látogat el. Már a sziget életével való rövid ismerkedés után „*érezhető volt, hogy ez napról napra, éveken keresztül így lehetne, hogy az ember öregedhetne anélkül, hogy mozdulna helyéről, hogy egyszer másként viselkedne, mint megszokták tőle*” (MON AMI MAIGRET).

A maigret-i világ olyan, mint egy otthonosan és biztonságosan berendezett lakás. Jó, tévé legyen benne, lett Maigret-éknek is, bár akárcsak náluk, megváltoztatja étkezéskor az ülésrendet. Csak közben ne vegyék el kályháinkat, ne zárják be kocsmáinkat, s ne öregedjenek a pincérnők se bennük! Legyen minden ott, ahol tegnap volt, vélhető helyén. S a legfontosabb persze, hogy mindig legyen egy horgász a Saint-Michel híd mellett.